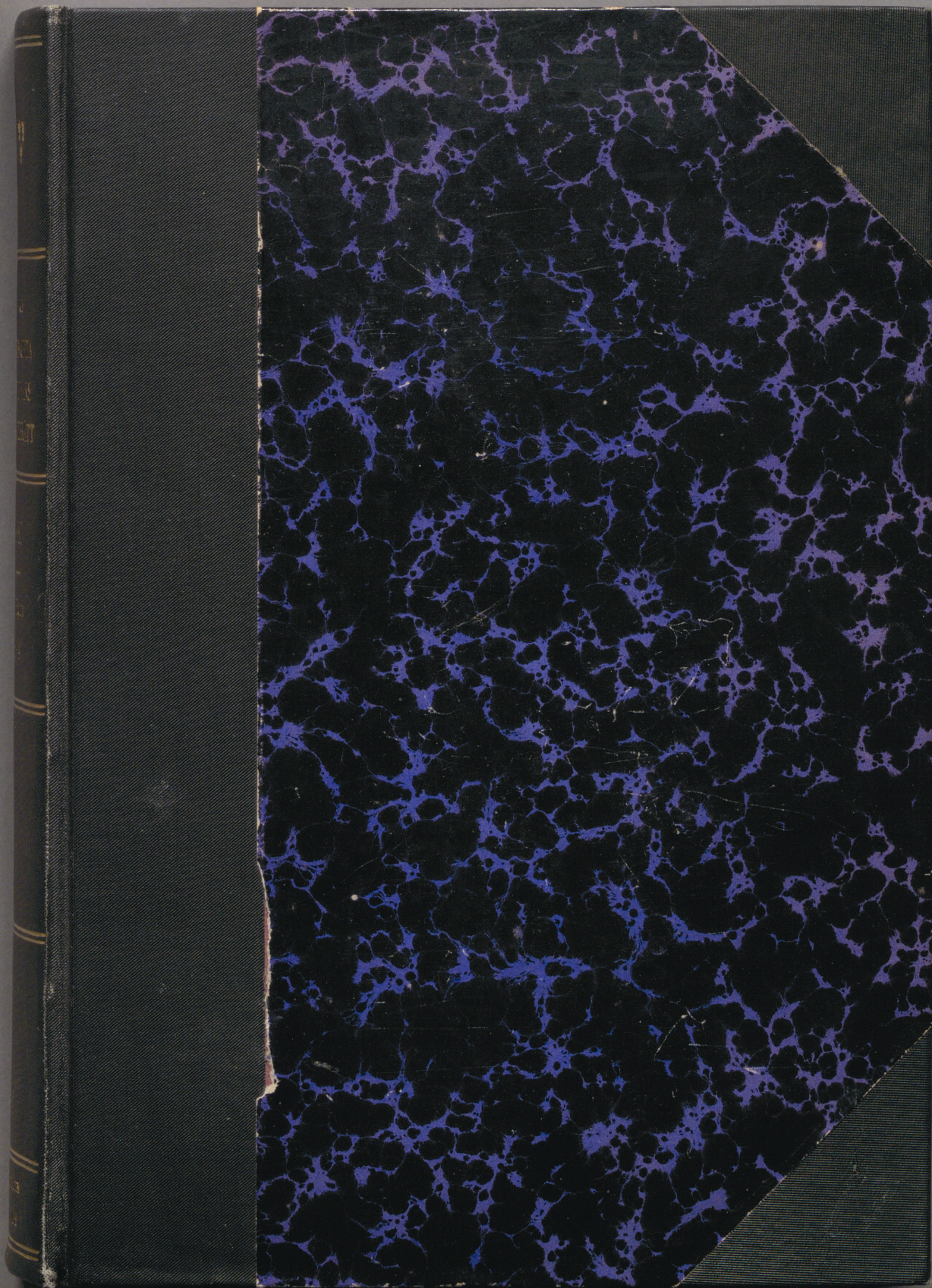

Om den gifta kvinnans eganderätt H. 2

54 D

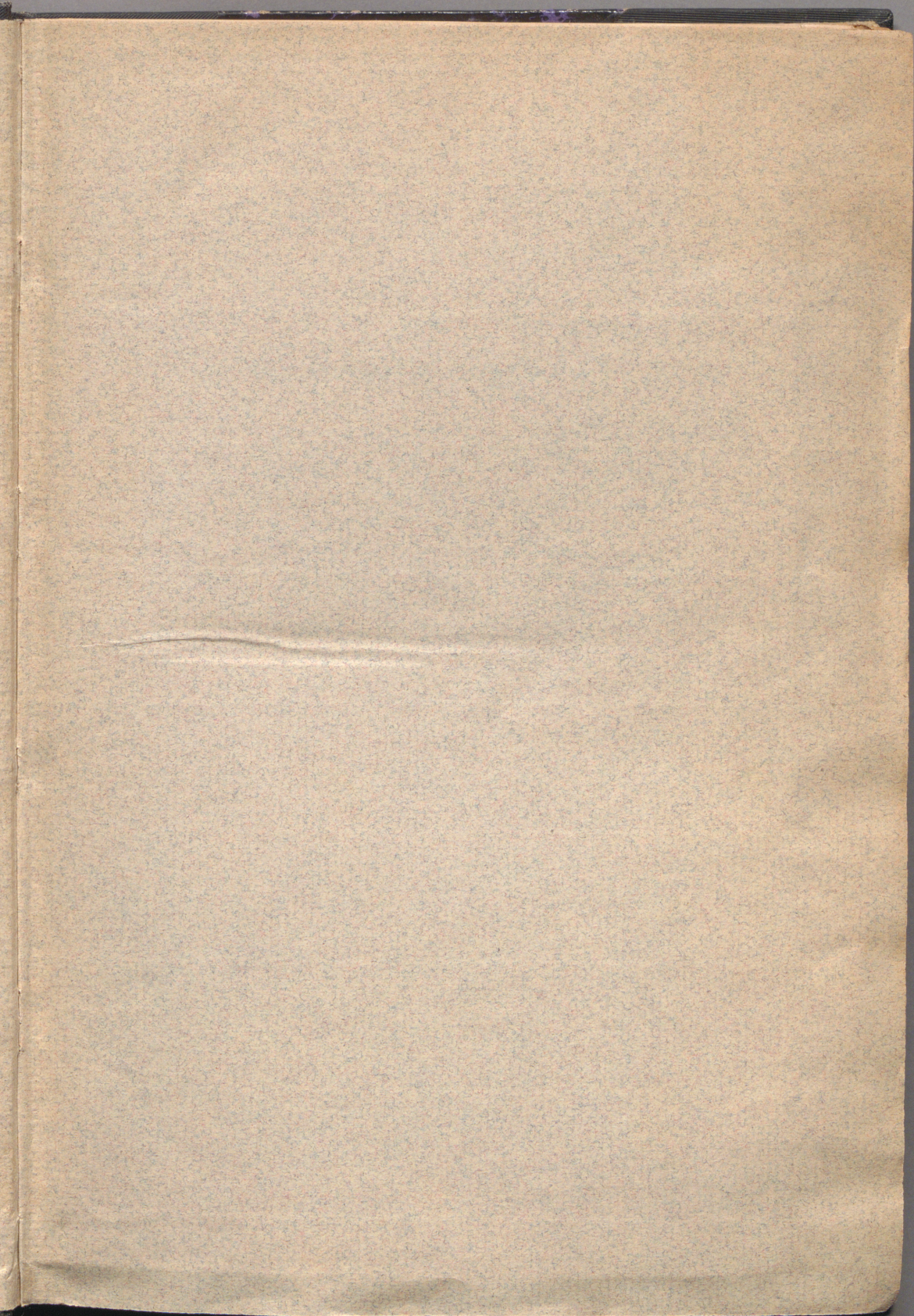
National Library
of Sweden

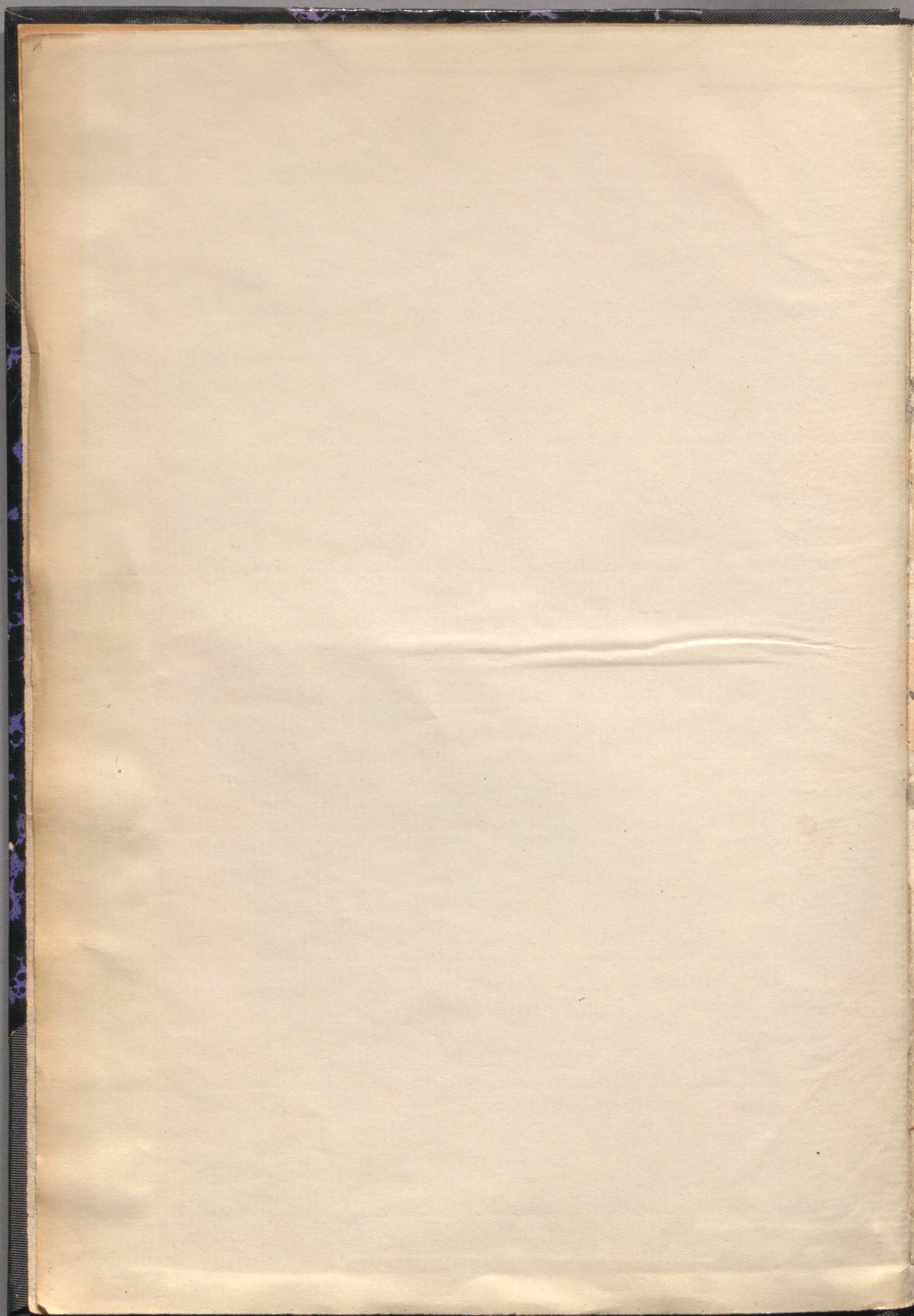

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Polit. ekon
Kvinnofr.

Ägandeätt

N: 2.

OM

DEN GIFTA QVINNANS EGANDERÄTT.

2.

(AFTRYCK UR TIDSKRIFT FÖR HEMMET.)

Pris: 10 öre.

STOCKHOLM,
1873.

THE GREAT GAYNE'S READER

THE GREAT GAYNE'S READER

THE GREAT GAYNE'S READER

THE GREAT GAYNE'S READER

Om den gifta qvinnans eganderätt.

(Aftryck ur Tidskrift för hemmet.)

»Eganderätten är till sin natur en oinskränkt rätt, en rättighet att, med alla andras uteslutande, förfoga öfver ett ting. Det innefattar därför i själfva verket en orimlighet att tvenne eller flera personer kunna samtidigt, hvar för sig, vara egare af hela tinget. Deremot möter icke något hinder att ju tvenne eller flere ega hvar sin *ideela* del af det hela.

Eganderätt uti det gemensamma boet tillkommer hustrun, ej mindre än mannen. Men hustrun är enligt lag beroende af mannen såsom hennes målsman, och mannen erkännes äfven i lagen såsom den der ensam eger förvaltningen af boet om händer. . . . Häraf följer att öfver den ideela andel, som utgör hennes lott i boet, kan hon i allmänhet ej under det äktenskapet fortfar eller innan boskilnad blifvit vunnit utöfva sin eganderätt.

Så länge makarna hafva gemensamt bo, eger hustrun (alltså) blott en *hvilande samegendomsrätt*.

För ifrågavarande egendomsgemensamhet gälla alldeles särskilda regler, emedan ifrågavarande institution är af en fullkomligt egen beskaffenhet, så att på densamma ej kunna tillämpas grundsatser, beroende af andra, mer eller mindre likartade rättsförhållanden.»

Om makars giftorätt i bo
af K. Olivecrona. (3:e uppl.)

II.

Frågans behandling vid Riksdagen 1871.

»Tålmod är en god krydda» för en och hvar i alla lifvets förhållanden, men med afseende på qvinnans kallelse och verkningsskrets är det särskildt för henne af vigt att öfva denna ädla dygd. Tålmodigt hafva vi också väntat och undrat, under de långa vinter- och vårmånader som förflutit sedan vi vid Riksdagens början senast talade om den gifta qvinnan och hennes rätt, huru vida denna fråga skulle komma för och lyckas göra sig hörd, då så många andra, djupt viktiga och brännande frågor föreläge till afgörande.

Slutligen, i elfte timmen, spordes att Lagutskottet upptagit hrr Hazelii och Hiertas motioner till behandling, och snart derefter stod dess betänkande på dagordningen till föredragning i kamrarna. Under vinterns lopp har det lyckats att väcka icke ringa intresse för frågan, som inom pressen och i privata kretsar ganska lifligt diskuterats, och betänkandet motsågs därför med spänd väntan. Hvad nu först formen beträffar, så har Lagutskottet synbarligen ej velat visa något undseende för den qvinliga läsarkretsens ovana att tyda de egendomliga, konventionela talesätt, hvarförutan en lagfråga antagligen skulle anses förlora i helgd och anseende. Villigt må dock erkännas, att tonen allt igenom är fullt värdig och allvarlig och ingenstädes visar spår af det hånande gyckel eller föraktfulla öfversitteri, hvarmed Lagutskottet hittills alltid behandlat denna fråga, då den ansetts värdig ett svar, hvilket icke alltid varit förhållandet.

Vi vilja nu först taga fasta på de erkännanden, hvarmed Utskottet börjar sitt utlåtande. Främst bland dessa står det yttrande: att den svenska lagstiftningen verkligen »står tillbaka för de flesta andra länders i afseende på de fordringar, som en nyare tid uppställer på en sjelfständig ställning för den gifta qvinnan till hennes betryggande mot ekonomiskt obestånd». I sammanhang härmed nämnes, att lagen om mannens målsmanskap kvarstår nära nog oförändrad sedan 1734, och Utskottet tyckes nästan lyckönska sig eller begära loford för den betänksamhet, hvarmed det så ömt bevarat familjförhållandena från alla den nyare tidens reformer. Det vore af ganska stort intresse att veta, huru många lagbud och förordningar inom andra områden, som ännu kvarstå oförändrade efter 140 års förlopp; men, detta oafsedt, behöfva vi blott tänka oss hvilken oerhörd skilnad det är och måste vara emellan qvinnans ställning och uppfostran *då* och *nu* för att finna, hur omöjligt det är att den tidens lagar kunna passa in på nuvarande förhållanden.

Förändringar äro också vidtagna, heter det vidare, och senast genom den så nyligen som 1862 utgifna lagen om boskilnad. Här komma vi nu till det andra erkännandet: att

denna lag befunnits synnerligen opraktisk i tillämpningen och varit till ringa nytta, hvilket allt framträder af Utskottets egna yttranden så klart, som om det stode att läsa med tydliga ord. Det bekräftas äfven af erfarenheten, att detta medel, om det tillgripes, likväl oftast kommer för sent, tillägger Utskottet, som därför också anser en lagförändring i den uti motionerna antydda syftning vara af behovet påkallad. Detta är nu det tredje och icke minst viktiga erkännandet: att något bör göras, då det nuvarande förhållandet ändå icke visar sig som det bästa möjliga. Frågan blir då: *hvad* skall göras?

Olyckligtvis fasthåller Utskottet ännu den vackra men tomma frasen om egendomsgemenskap och anser allt för betänkligt att upphäfvu densamma, en förändring hvarpå allmänna tänkesättet icke heller skulle vara nog förberedt. Deremot anses alla öfverklagade missförhållanden i icke oväsentlig mån kunna afhjelpas, om rättighet till upprättande af äktenskapsförord utsträcktes derhän, att hustrun före äktenskapet kunde förbehålla sig all eller någon del af sin egendom, hvilken hon må förvalta sjelf eller med biträde af god man — en valfrihet som äfven medgifves, der boskilnad egt rum.

Då tiden icke medgifvit ett fullständigt uppställande och formulerande af dessa förslag, föreslår Utskottet en skrivelse till Regeringen med anhållan, att till nästa Riksdag frågan måtte vidare utredas och förslag framläggas.

Tvenne reservanter hafva anmält sig mot detta utlåtande. Den ene, hr Carlén, vill, utom rättigheten att göra förord på sätt som nu är föreslaget, att boskilnad äfven och ovilkorligen må medgifvas när helst hustrun derom gör anmälan vid domstolen. Den andre, prof. Ribbing, menar, och visserligen ej alldeles utan skäl, att förordet hädanefter som hittills skulle betraktas som en förolämpning, ett misstroendevotum redan före äktenskapet, och därför troligen sällan ifrågakomme, samt att boskilnadsrätten med dess menliga inverkan på mannens affärsverksamhet skulle blifva till föga fromma för den äktenskapliga sällheten.

Då blott några dagar återstodo till Riksdagens afslutande, och då, som vanligt, ärender hopat sig i mängd till afgörande, kunde med skäl befaras att denna fråga icke skulle lyckas tillvinna sig kamrarnas uppmärksamhet. Det visade sig likväl att våra lagstiftare till fullo erkänna henne som en humanitetsfråga af största vikt och betydelse, och den lifliga diskussionen, hvarunder de flesta af Andra kammarens mera framstående ledamöter yttrade sig, upptog flera timmar af den nu så dyrbara tiden.

Med undantag af en enda ledamot, som ville att, nu såsom förr, intet afseende skulle fästas vid saken, voro alla öfverens om att något borde göras; alla ville mer eller mindre liberalt jemka, ändra, bota på följderna af det erkända missförhållandet, men ingen ville sätta yxan till roten, ingen ville gå till grunden dermed, ingen framställde den enkla frågan: *Har hustrun rätt till sin egendom eller ej?* eller: *Hvarför skall hon genom äktenskapet förverka den rätt hon dessförinnan innehafte?* Men om denna hennes rätt var ej fråga; det gälde nu blott hur mycket, i de flesta fall hur *litet*, man skulle kunna gifva med sig. Det skulle dock varit oss synnerligen kärt att få ett svar, om någon uppkastat följande fråga: »Hvarför skall hustruns rätt till sin egendom blott erkännas i de fall, då mannen bevisligen är oförmögen att sköta denna egendom? Samma qvinna kan t. ex. gifva sig tvenne gånger, den ena med en dålig man, då hon får råda öfver sitt, den andra gången med en bra man, då henne åter fräntages denna rätt. Sjelf har hon i det ena af dessa fall lika litet förtjenat som i det andra förverkat sin eganderätt. Vi erkänna oss oförmögna att förstå det raisonnement, hvilket måste ligga till grund för yrkandet, att hennes boskildsrätt erkännes först när hon kan bevisa mannens försummelse eller vanvård af hennes förmögenhet.

Under diskussionens fortgång hördes ett enstaka yttrande, som närmade sig våra åsikter om frågans rätta uppfattning. Det föreslogs nämligen att egendomsskiljaktighet, d. v. s. att hvar och en får råda öfver sitt, skulle blifva regel vid äktenskaps ingående och att den nuvarande gemensamheten, eller mannens förvaltning, skulle bero på särskildt aftal. Häremot invändes, att

då det nuvarande tillståndet förmodligen blefve regeln, så vore icke skäl att låta det normala förhållandet bero på särskildt aftal. Det tycktes ej falla någon in att, äfven der förhållandet är det bästa möjliga makarna emellan, så väl mannen som hustrun dock kunde önska, att hon fick i lag stadgad och ej blott på öfverenskommelse grundad rätt att råda öfver sitt.

Detta förbigående af hustruns *rätt* var enligt vår tanke ett misstag eller en försummelse; men ännu mera är att beklaga att frågan om den fattiga qvinnans arbetsförtjenst så litet framhölls. Och likväl synes intet missförhållande vara mera i ögonen fallande, ingen orättvisa mera tryckande och grym än denna mannens nuvarande rätt äfven till den fattiga arbeterskans dagspenning. Alla dessa förslag om en rik hustrus i boet medförda kapital och egendomar kunna ju innebära åtskilliga farligheter, medföra en viss våda för det äktenskapliga samlifvet; men hvilken fara skulle väl hota familjen, staten eller samhället, om allt hvad hustrun med eget arbete förvärfvar tillförsäkras henne till eget bruk? Vi kunna ej fatta faran, men vi känna med den innerligaste öfvertygelse hvilken välsignelse ett sådant lagbud skulle blifva för tusentals flitiga och sträfsamma hustrur och mödrar. Här åtminstone borde betänksamheten fått gifva vika för — icke ädelmodet, icke billigheten, utan rentaf för barmhertigheten; här åtminstone borde det hafva hetat: »Hvad har hon rätt att fordra?» icke: »Hur mycket vilja vi gifva?»

Förlidet år, då förslaget om qvinnans valrätt afslogs i engelska parlamentet, lästes följande uttryck i en tysk tidskrift: »Vi skola i en framtid med jubel helsa den dag, då en qvinnorättsfråga faller i en lagstiftande församling med en minoritet af 94 röster.» Frågan hade då blifvit ansedd värdig en allvarlig öfverläggning, hvilket redan i och för sig var en seger. Ser man saken från denna synpunkt, så kunna äfven vi lyckönska oss åt resultatet, och det så mycket mera som de fåtaliga försöken att med tal om xantippor och huskors få skrattmusk-lerna i rörelse icke vunno genklang, lika litet som det hånfulla argumenterandet *in absurdum*, hvarmed en och annan ville möta eller snarare kringgå skäl och bevis. Frågan hade inga

varmare sympatier hos mängden af nämnda kammars ledamöter, det märktes allt för väl att den var dem påtrugad och obehaglig, att de helst önskat slippa röra dervid, men när nu så måste ske, underkastade de dock saken en allvarsam pröfning. Många yttranden inneburo ett rättvist erkännande af kvinnans förtjenster, och med glädje hörde man den frågan framställas af en man till en samling män: »om någon verkligen trodde, att fullkomlig lycka kunde finnas i ett så slafviskt beroende, i ett så fullständigt förlorande af all själfbestämningsrätt som nu är den svenska hustruns lott?» Äfven erkändes att hon, långt ifrån att missbruka, tvärtom visat sig fullt värdig att begagna alla de friheter och förmåner, som efter hand kommit den ogifta kvinnan till del; vidare att hon i fråga om ordning och sparsamhet ofta vore mannen vida öfverlägsen, och att allt skäl förefunnnes att anse hennes bristande affärskunskap blott som en följd deraf, att hon så sällan finge befatta sig dermed; — att kvinnan väl visste sig icke kunna vara engel och derföre, då hon icke ville vara rodocka, blott begärde att få vara människa; — att vår nuvarande lagstiftning lade hyende under mannens stolthet och hersklystnad, för hvilken det vore påkostande att nödgas bedja om hustruns förtroende, m. m. m. m.

Det har på senare tid börjat komma ur bruket att vid offentliga tal, fester och andra högtidliga tillfällen hålla, vanligen och helst, versifierade föredrag till det täcka könets ära och der öfversålla henne med granna ord och välljudande fraser — ett snömos af artighet, hvilket kostade mannen intet och hvarmed hon skulle låta sig nöja. Kvinnan sjelf har börjat vänjas vid den lösa maten, och mannen har insett hur föga värdig en dylik hyllning varit både henne och honom. Nu då det icke längre gälde blott ett klingklang af tomma ord utan ganska påtagliga pligter och rättigheter, nu visade sig ock knapt ett spår af den forna ridderligheten, af någon högstämmd uppfattning af kvinnans väsen och kallelse, eller ens den starkares ädelmodiga undseende för den svagare parten. Detta var således rent spel och som sådant onekligen snarare att glädjas än att beklaga sig öfver; men man hade svårt att

undertrycka en viss förvåning, då man företrädesvis blott från allmogens representanter hörde ord och uttryck, som vitnade om ett varmt och tacksamt erkännande af hvad en god, ädel och förständig qvinna verkligen kan vara och verka för mannen, hemmet och familjen och genom dem för samhället — yttranden som läto förstå, att de hade bredvid sig en maka, moder eller syster, för hvilken de kände kärlek, aktning och förtroende, och hvilrens talan de förde med öfvertygelsens kraft och bevisning. Det var äfven från detta håll man hörde en uppmaning att icke försumma förordet vid döttrarnas giftermål och en klagan öfver att, så länge giftomannarätten ännu i vår lag kvarstår, detta allt för ofta, dels af försumlighet, dels som följd af fästmannens inflytande, af giftomannen uraktlåtes.

Det bifall, som genom en ganska betydlig majoritet nu tillföll Utskottets förslag, utvisar en önskan att något göra, och många röster tillfölo detta i motsats mot den ena i viss mån mera liberala reservationen, emedan det ansågs lättare att gå vidare fram på den förra vägen och att förslaget alltså blott vore att betrakta som ett första steg i en gifven riktning. Steget må vara aldrig så litet: är riktningen god, så är ju dermed redan mycket vunnet, helst som enligt det välkända ordspråket just det första steget kostar mest. Friheten för hustrun att vid boskilnad eller förord ej vara bunden att till sin hjälp taga en tredje person är redan i och för sig en icke obetydlig vinst; men förr än det oriktiga och vilseförande begreppet *egendomsgemenskap* afklädes sin vackra och tilltalande men grundfalska betydelse och visas vara hvad det i sjelfva verket är: mannens oinskränkta enväldsrätt öfver all hustruns egendom, förr kan hon icke hoppas att få sin rätt erkänd. För att inom den af Riksdagen fastställda tränga gränsen något verkligt godt skulle af det blifvande förslaget kunna följa, finnes enligt vår åsigt blott följande utväg: dels att, om särskildt undantag ej må kunna göras för hustruns arbetsförtjenst och hennes derpå gjorda besparingar, denna hennes inkomst tydligt innefattas och uttalas och ej blott underförstås under uttrycket *hennes enskilda egendom*; och dels att göra upprättandet af förord vid hvarje äktenskaps

ingående obligatoriskt, det enda sätt att borttaga det förödmjukande och förhatliga misstroende, som nu anses och annars fortfarande kommer att anses vidlåda en sådan åtgärd.

Första kammaren biföll äfven Utskottets förslag; att detta skedde *utan diskussion* var i viss mån nedslående och så mycket mera oväntadt, som man trots sig veta att frågan just i denna kammare skulle finna de varmaste förespråkare. Den högt aktade motionärens stämna hade tystnat för alltid, och frågan stod således för ögonblicket utan någon egentlig målsman, färdig att taga upp diskussionen. Detta, i förening med hopade göromål och bristande tid, torde hafva varit orsaken till det knapphändiga bemötandet. Frågan lefver dock, har ej fallit nu som förr, och vi hoppas att nästa vinter helsa dess återkomst från K. M:t efter den vidare pröfning och utredning, hvartill den nu af Riksdagen hänskjutits och hvarpå dess framgång närmast beror. Vi torde då ännu en gång till ämnet återkomma.

L. N.

Om den giftiga prinnans egenskaper

Den giftiga prinnans egenskaper är följande: Den är en starkt bitter, och har en starkt irriterande verkan på den munnslimhinnan. Den är också en starkt purgerande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen. Den är också en starkt blodrengörande medel, och har en starkt uttorkande verkan på blodet. Den är också en starkt uttorkande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen. Den är också en starkt uttorkande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen.

Om den giftiga prinnans egenskaper

Den giftiga prinnans egenskaper är följande: Den är en starkt bitter, och har en starkt irriterande verkan på den munnslimhinnan. Den är också en starkt purgerande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen. Den är också en starkt blodrengörande medel, och har en starkt uttorkande verkan på blodet. Den är också en starkt uttorkande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen. Den är också en starkt uttorkande medel, och har en starkt uttorkande verkan på kroppen.

I bokhandeln har utkommit:

Om lagens orättvisa mot den gifta qvinnan.

Med 3:ne bilagor: N:r 1. Hr L. J. Hiertas motion i andra kammaren 1871. — N:r 2. Hr J. A. Hazelii motion i första kammaren 1871. — N:r 3. Af signaturen C. F. B. En artikel aftryckt ur Stockholmsposten n:r 298 för den 23 dec. 1870. Pris 25 öre.

»Den lilla skriften, hållen i en frisk och smått spefull ton, är både underhållande och upplysande, och skall, som vi hoppas, i sin mån bidraga till den viktiga frågans lösning, om ej vid riksdagen så — hvad viktigare är — inom allmänna tänkesättet.»
(Tidskrift för hemmet.)

»Brochyren *Lagens orättvisa mot den gifta qvinnan* är — — en kraftig och behjertansvärd protest mot en af de största orättvisorna i vårt samhällslif, qvinnans osjelfständiga och i flera hänseenden rentaf förtryckta ställning.»
(Framtiden.)

Om den gifta qvinnans eganderätt.

- I. (Aftryck ur Tidskrift för hemmet 13 årg. 1:a häft.). Pris 10 öre.
- II. (Aftryck ur Tidskrift för hemmet 13 årg. 2:a häft.). Pris 10 öre.
- III. (Aftryck ur Tidskrift för hemmet 14 årg. 2:a häft.). Pris 25 öre.
- IV. Budskap från våra grannländer m. m. Pris 25 öre.
- V. Herr W. Walldéns motion i andra kammaren n:r 92. — Lagutskottets utlåtande n:r 13 jemte herr Philipssons dervid bifogade reservation. — Diskussion öfver denna fråga inom första och andra kammaren den 15 mars 1873. Pris 25 öre.

Om första häftet, utgifvet samtidigt med ofvanstående brochyren, yttras:

»De skrifter, hvilkas titlar vi här nämt hafva en dubbel rätt till vår uppmärksamhet, dels deruti att de beröra ett lagstiftningsämne af den allra största betydighet, hvilket är föremål för riksdagens pröfning, dels också deruti att de, såvidt man kan döma, äro bland de första försöken af qvinnor att inför allmänheten förfäktat sitt köns angelägenheter. De göra det med ett allvar, en takt och en måtta som förtjenar det mest aktningsfulla erkännande. — — — Vi hafva sökt göra rättvisa åt ett par literära alster, obetydliga till omfånget, men skrifna med icke ringa talang och framför allt med öfvertygelsens värma.»

(Samtiden.)

